

Monestir de Santes Creus

Aquesta obra s'anomena Monestir de Santes Creus. Va ser fundat en l'any 1158 a Aiguamúrcia, a l'Alt Camp, els materials que hi van fer servir per aquest monestir van ser la pedra i la fusta.

El monestir, es la materialització dels tres punts en que es basa la regla de sant Benet: la pregària, el treball i l'estudi. Aquestes tres accions, que ordenen de manera clara i concisa la vida dels monjos cistercencs, són l'eix vertebrador que defineix la forma que va prendre el monestir del Cister.

El monestir es va configurar com a una comunitat autònoma que es protegia del món exterior, amb el qual establia una clara separació.

ESTIL:

Aquest monestir, emmarca en el que s'anomena gòtic de transició o estil cistercenc, que es caracteritza per la sobrietat i per la pervivència d'alguns elements pròpiament romànics. Construït pocs anys després de la mort de sant Bernat, responia força a l'ideal teòric de monestir del Cister, be que des del començament es van moderar alguns dels preceptes més exigents, a la recerca d'un major equilibri entre la regla i la naturalesa humana. N'és un exemple la presència a Santes Creus de palaus reials, fet que implicava una relació amb la realitat política i social molt més directa del que, en principi, establia la norma de sant Benet.

Amb el pas del temps, les ampliacions i reformes successives van fer en la línia de l'estil arquitectònic imperant en el moment. Per aquest motiu, hi ha les restes del palau abacial, renaixentista, la porta de l'Assumpta, d'estil barroc, etc.

Aquestes incorporacions, molt més luxoses i ornamentades, s'aparten més de l'estil auster que volia infondre sant Bernat i contrasten amb els trets romànics i gòtics inicials.

CONTINGUT I SIGNIFICACIÓ:

Els integrats de l'ordre del Cister pretenien tornar a la puresa de l'ordre de sant Benet (ora et labora), que implicava una revaloració del treball manual i una disminució del temps dedicats als actes purament litúrgics. D'altra banda, això havia d'anar acompanyat del necessari allunyament dels valors mundats. Aquesta circumstància determinava que els nous monestirs aïllats en llocs que fossin de difícil accés per tal de preservar al màxim la intimitat.

El distanciament del món real, queda simbolitzat en el mur que envolta tot el conjunt. Aquesta separació, no va ser duta a terme d'una manera radical en el cas de santes creus a causa de la forta dependència respecte a la noblesa que el monestir tingué des de la fundació.

FUNCIO:

L'ordenació de la vida monacal en l'orde del Cister anava adreçada a l'observança de la regla de sant Benet. Això determinava clarament les dependències del monestir: hi havia d'haver un lloc per pregar, un espai per a la lectura diària dels capítols de la regla, un recinte on menjar en comunitat, i un lloc on dormir, també en comunitat. El claustre era l'element que articulava el conjunt, a imitació del patis de les vil·les romanes. L'estructura arquitectònica, s'havia dissenyat en relació amb les activitats que s'hi havia de fer.

ELEMENTS DE SUPORT I SUPORTATS:

Les solucions que s'adoptaven per resoldre el problema de la sustentació de les cobertes del monestir són ben diferents. La responsabilitat de sostenir-la descansa sobre la combinació de murs de pedra i arcs, que prenen formes diverses segons on es trobin situats.

la volta de l'aresta

es ogival, tot i que presenta un aspecte pesant i poc elaborat. A la sala capitular, quatre columnes centrals reben els nervis procedents del sostre i evocuen la forma de les palmeres.

Al claustre

Hi destaca el constant entre els refinats arcs ogivals, pertanyents al primer terç del segle XIV (els primers a Catalunya), i el petit temple que cobreix la font central, l'aspecte feixuc del qual en delata la construcció anterior.

La sala del dormitori

ressalta pel pragmatisme que es va adoptar en la seva configuració: la sustentació es fa gràcies a uns arcs torals apuntats que aguanten un sostre de fusta de dues aigües. Gràcies a la seva funcionalitat i economia, aquest tipus de solució va tenir una gran propagació.

ESPAI INTERIOR I INTERIOR:

Exteriorment, el monestir consta de tres recintes envoltats per un mur que simbolitza la separació del món. El primer d'aquests recintes estava destinat als servidors i a les seves famílies. El segon incloïa un hospital de pobres i la residència dels monjos jubilats i de l'abat. El tercer, al voltant del claustre constituïa el nucli de la vida monacal pròpiament dita. En aquesta part, molt propera al model teòric de monestir cistercenc, hi havia l'església, el menjador, el dormitori i la sala capitular.

El claustre (1) era el recinte clau que articulava tot el conjunt: al nord es troba l'església (2), a l'est, la sala capitular (3) i, a sobre, el dormitori dels monjos. De la part sud només es conserva un temple que cobreix la font. Posteriorment s'hi va afegir un altre claustre i, adossats aquest, una presó, un nou menjador, una cuina i l'escalinata que formava part de l'antic palau reial.

Entre les dependències del monestir destaca la sala capitular, que és un bon exemple de l'austeritat refinada del Cister. Quatre columnes centrals, amb capitells lleugerament decorats, divideixen l'espai entre quatre parts quadrades. La unió de les columnes amb els nervis de les voltes fa que les primeres prenguin la forma de palmeres i confereixin a l'espai molta elegància.

L'església es de planta de creu llatina amb tres naus. Els volums són d'una gran puresa, en la línia del Cister, i hi ha una absoluta manca d'ornamentació.

A banda i banda de la capçalera de la nau central, hi ha els sepulcres de Pere II el Gran i Jaume II i la seva primera esposa, Blanca D'anjou.

Santa Maria del Mar

Santa Maria del mar, es una obra que va ser construïda per Berenguer de Montagut i Ramon Despuig a Barcelona en l'any 1329 fins al 1383.

Els materials que van utilitzar van ser la pedra i el sistema constructiu l'arquitravat i voltat.

Aquesta obra és el símbol de l'imperi català al mediterrani al llarg dels segles XIV i XV. En erigir-la, mercaders i armadors van deixar constància de la seva empremta i del seu poder. Considerada com una de les joies del gòtic a l'Estat espanyol, i fins i tot a Europa, la seva puresa de línies i l'extrema precisió de la seva construcció fan que pugui competir, amb unes dimensions molt més modestes, amb les grans catedrals franceses, com Chartres i Reims.

Aquesta església difon plenament als trets definitoris del gòtic català: recerca d'un espai unitari, diàfan, amb una mínima quantitat d'obstacles que pertorbin el camp visual a l'interior. Aquestes exigències van determinar la creació de la nomenada planta de saló, que podia ser de nau única o bé de tres naus d'alçada gairebé idèntica.

També són característics del gòtic català l'absència d'arcs corbats, la multiplicació de contraforts, les torres octogonals, les taulades planes, l'austeritat dels paraments exteriors i el contrast entre l'horitzontalitat de l'exterior i la verticalitat de l'interior.

CONTINGUT I SIGNIFICACIÓ:

Aquesta església va ser construïda al lloc on supostament va predicar l'apòstol Sant Jaume l'any 38, i on va ser enterrada la patrona de la ciutat, santa Eulàlia.

Es podria afirmar, que és fruit de l'empremta comercial catalana del segle XIV.

L'any 1378 va resultar afectada per un incendi, motiu pel qual es va fer una reconstrucció parcial a càrrec de Guillem Metge.

El 1427 un terratrèmol va destruir la rosassa original, que més tard seria substituïda per l'actual.

FUNCIÓ:

Santa Maria del Mar és una església parroquial dedicada a la verge del Mar. És el símbol de l'expansió catalana pel mediterrani entre els segles XIV i XV, fet pel qual ha estat anomenada la catedral del mar.

ELEMENTS DE SUPORT I SUPORTATS:

Vuit pilars de planta octagonal, de 18 cm d'alçada i una separació entre ells de 13 m, serveixen d'elements de suport de les voltes de creueria de la nau central i de les laterals.

Aquest fet juntament amb la poca quantitat de pilars, atorguen a l'interior del recinte la sensació de que es tracta d'una sola nau de gran amplitud. En aquest sentit, i gràcies a la falta d'obstacles, la visió és completa.

tant des de la nau central com des de les laterals. Hi contribueix també que el pilars tenen la secció octagonal, sense capa columneta adossada; la qual cosa, ofereix a la nau una gran esveltesa i l'aspecte d'un bosc de palmeres de pedra que s'enlairen fins els nervis de les voltes.

Les funcions de suport son també compartides pels murs perimetrals que, en no disposar en arcs botants que contrarestin l'empenta de les voltes, depenen d'uns contraforts massissos per tal d'acomplir-ne les funcions.

La menor responsabilitat en les funcions sustentadores va permetre la inclusió de grans finestrals que segmenten els murs i que afavoreixen la creació d'una atmosfera diàfana al interior de l'església.

En destaquen sobre tot els finestrals de la façana.

Les voltes son de creueria, tan a la nau central com a les laterals.

Els nervis que les creuen descansen damunt de el pilars octogonals i permeten un repartiment eficaç de les càrregues.

ESPAI EXTERIOR I INTERIOR:

Santa Maria del Mar es caracteritza per l'absència d'arcbotants al mur i per la proliferació de contraforts massissos, per les torres octagonals rematades en terrassa, pel predomini de l'efecte horitzontal i per l'existència de grans superfícies netes sense elements que amaguin el parament .

Els murs perimetrals presenten, adossats a la part exterior, un totals de 16 contraforts. L'espai entre els contraforts es aprofitat, a l'interior, per situar-hi les capelles laterals, 9 de les quals es troben a la capçalera.

A la façana oest,

S'enlairen les dues torres

Octogonals que fan la funció de campanars. Tenen diversos pisos de gran obertura en forma ogival.

Entre elles i limitades per ambdues torres, hi ha la portalada, que conté un efígie de Crist acompanyada per un fris de níxols. A la part superior, una gran rosassa mostra, en un vitrall flamíger del segle XV, l'escena de la coronació de la verge. Als costats, queden absorbits pel mur de la façana.

Els murs laterals es troben segmentats pels finestrals i pels nombrosos contraforts.

Interiorment, el temple, es de planta de saló, sense transsepte, amb tres naus d'alçada gairebé idèntica, amb deambulatori a la capçalera

Multiplicitat de capelles laterals(que aprofiten l'espai entre els contraforts exteriors), i un nombre reduït de pilars (suports verticals).

La poca diferència d'alçada entre les tres naus atorga a l'interior la sensació de nau única tot seguint el tipus d'església-saló originari del Lenguadoc verticalitat que contrasta amb l'horitzontalitat de l'exterior.

1

2

3